

- בבוקר לפני הכל ראייה אח קול בביהי וחברתי לו חשיבות קיום
הקואליציה, ולו גם קטנה, עד יולי 1959.

יצאחי אה"צ לירוסלים. ולפנות ערב נמסר חברינו. אשכול עומד על
בטול חביעת ההתפטרות במקרה של 2/3. הודעתי שמחר אודיע לממשלה על ההתפטרות,
אבל לא אגיש ההתפטרות לפני ישיבת המרכז. המרכז יחליט מה שיחליט על הנאי
הקמת הקואליציה החדשה.

- לפני פגישת החברים נמשחתי עם י.מ. לויין, הסברתי לו חומר המצב
הבטחוני, המבחנים המדיניים ואולי הצבאיים הצפויים לנו, ההכרח בממשלה
יציבה ויעילה עד יולי 1959, והצעתי לו שלא יצביע נגד כאשר נהג בעבר. אמר
שיחיעץ עם חבריו ויודיע לי או הערב או מחר בבוקר. לבסוף דיבר על תביעות.
אכרחי שכל חביעה צודקת תסומק - במידה שיהיה האפשרות לעשות זאת. לא רצה
לחילופין יחד עם מינץ ואחי, ויצחק אמר לי שגם מינץ אינו רוצה בכך.

30.12.57, יום ב' ז' טבת תשי"ח

ביום 19.12.57 אמר לי איסר כי מסתמן מפנה בחלק מהערבים לגבי

התארגנותם. הדבר חזל במקי. הקומוניסטים הערבים רוצים בארגון אירידנטיסטי.

מקי היהודי מתנגד. יש עכשיו נטיה אצל הקומוניסטים הערבים לצאת מהמפלגה

ולהתארגן כארגון לאומני ערבי בקשר עם הלאומנים מעבר לגבול. דבר זה נעשה

בחיאום עם המדיניות הסובייטית. ידגלו בהגדרת עצמית של הערבים בישראל.

- בבוקר התכנסה הממשלה. הודעה כי לכל המאוחר מחר אגיש התפטרותי לממשלה - אם לא יובטחו בישיבה זו ההנאים המבטיחים אחריות משהתפת וסודיות ועזבתי את הישיבה. החברים המשיכו להתייעץ. הציעו כי שלוש סיעות דרושות למען הביא לידי התפטרות שר אם כצאו שטגע בסודיות או באחריות המשותפת. שני פלגי מפ"מ הציע כ"מסרה" ארבע סיעות, כלומר מבטיחו לעצמם כי אח"ע הוכל לחפות על מפ"מ, ומפ"מ על אח"ע. ישבו גם אח"צ - ולא העלו כלום.
- אני יושבתי לערוך המכתב לנשיא שאגיש לו בחר בבוקר, כי החברים ביקשו שלמני התפטרותי יתקיים מרכז המפלגה.
- ב-12 באו אצלי י.מ. לוין וזלמן בן-יעקב. הודיעו כי החליטו להקריב "קרבן" ולהמנע מהצבעה נגד הממשלה. מדוע קרבן? כי חבריהם טוענים: אנו בקואליציה או באופוזיציה. ואעפ"כ החליטו להימנע, על מנה שזה לא ישמש תקדים. אלא כיוצא מן הכלל. אבל בל יקומחו בחיובם בחוץ. מה חס הקיפוחים? חינוך עצמאי. טענתי: חלא הסכמתי לפני המשבר לקיים דרישהם ל-175 טענו שכשיו מבקשים לא 75% אלא 85%. שאר הקיפוחים לא יפרט עכשיו. מבקש ממני לדבר עם ארן על חינוך (מפקח) עם נמיר על שיכון, עם איכול על 85%. היתה להם הבטחה לקבל חבריהם לקפ"ח - יש להם 25.000 חברים. לבון כבר הסכים לכך. אחר כך התחרט. בן-יעקב יוסיף: גם מקודם נמנענו מבלי שהתקשנו. אבל היינו חפזים ולא נגררנו. אבל
- אכרתי להם שאיני עונה השובה שלילית, אבל אני מיעץ להם כידיד שאל יבקשו עכשיו 85%, זה יהפוך שקונים אותם ב-10%. זה לא טוב בשכילס ולא בשכילנו. י.מ. לוין ענה שבהנאי זה הוא מחויב שוב להתייעץ עם חבריו!

שאלתיו: כלום החליטו חבריו שתימנעו מוהניה בחוסטת של 10%?

אמר לא, אבל החברים החליטו על שני הדברים וכשדבר אחר מתבטל - עליו להחיעץ שוב.

~ אה"צ ישיבת המרכז במעון הסטלגה ברחוב יפו - אולם ארוך כססורין.
מתחילי הבטחון עומד במרכז מדיניות חוץ, אם כי יש במד"ח יותר מבטחון.
במחון אינו רק צה"ל. עליה, החיטכות, מעשיה, ספנות, חינוך, מדע, מיזוג
גלויות - כל אלה מתניס הבטחון. אבל איך בסחון כלי צה"ל, צה"ל הוא קודם כל
כואר האדם ורוחו - אימון מקצועי, מכני, צבאי, סדר, משמעת, מסירות לעם
ולמדינה - אבל כואר צה"ל תלוי בצידו. ציוד כתישן, ויש לחדשו מזמן לזמן.
שכנינו מקבלים ציוד בגלוי גם ממערב וגם ממזרח. ובכמות לא נוכל להשתוות
יש חברה שבאיכות הציוד לא נטגר הרבה. היינו רוצים בשלום, ובידידות גם עם
רוסיה. אבל חצד השני מסרב. רק חסימים חולים אפשרות השלום במעמד המיעוטים
בישראל. אין סיכוי בקרוב לשלום או להשלמת שליטי ערב עם קיומנו. רוסיה לא
אוהבת ולא שונאת - אבל בשאימתה לשלטון עולמי היא מנסה לפרד הסערב, לבודד
כל אומה במסמא של נייטרליות וחודרת לכל ארץ לאו דווקא בכוח כיבוש.

אם יש ברצון רוסיה לחקוף ולהרוס אותנו איני רואה כל אמצעי נגד זה.
אבל נגד הערבים נוכל לעבוד אם נהיה מצוידיים, אמריקה וחגוש הסובייטי לא
יהנו לנו ציוד. יש אפשרות להשיב ציוד רק בארצות מערב אירופה - וחנאי לכך
לא רק תסלומין - אלא אחדה ואימון, כי יחנו לנו נשק רק בהנאי מחתרת. לא
הציגו לנו כל תנאים פוליטיים, ואין שאלה של בריתות, אבל מהן ציוד תלוי
ביחס ובאימון. מערב אירופה מתאחדה. צרפת נמצאת בשני מעגלים - נאטו (כלומר
תלות בארה"ב) ואיחוד אירופאי, יחסי גרמניה וצרפת מתהדקים, ורק שוטה או

דימבוג יוכל לדרוש ברית עם צרפת וחרם על גרמניה. בממשלה הוסכם פה אחד לשליחות לגרמניה בענין נשק. למי קוי יסוד סעיף 36 אין שום מדינה פסולה בעינינו ויש לתקן עשרים עם מדינות המסייעות לבמחון ישראל. למי סעיף 22 של הסכם קואליציוני מתחייבות כל הסיעות לשמור על סודיות מוחלטת בכל עניני במחון ומדיניות חוץ הנדונים בממשלה, וכמו כן בשאר הדברים שיוחלט על סודיותם בישיבות הממשלה. בישיבת הנהלת הקואליציה ביום 24.1.56 החלט פה אחד: אין חברי הקואליציה נמנעים מהצבעה בכל שלוש הקריאות של חוקים שהובאו לכנסת על ידי הממשלה. גם קוי היסוד מתחייבים (סעיף 1) אחריות משותפת החלה על הכנים פעולה מוסכמת מראש ועל החלטות הממשלה". בעית השליח לגרמניה החקירה בישיבת הממשלה ביום 15.12.57. שלוש המפלגות נחכנסו ביום 17.12.57 ובאותו יום נודע על החבלה של אה"ע בסיוע ברר (הצעה לסדר יום בכנסת, שהוטרה לאחר שהודעה באותו יום בוועדת חו"ב כי"הרמטכל לא יסע לגרמניה). בישיבת חכריו ביום 18.12.57 הודעה כי לאחר החבלה במעמדנו הבינלאומי הפוגע ביכולת חשגה ציוד צבאי - לא אוכל להמשיך בממשלה זו. באותו יום הופיע אצל ב"למרחב" מאמר שטנה "חשליחות שכוטלה". ביום ה' 19.12.57 הסברתי לעורכים מה הם הנאי קבלת ציוד. ביום 21.12.57 בא אצלי גילי (שבת) (לפי יזמתי). הסברתי לו מדוע יש הכרח שעני חבריו יחשטרו מהממשלה, וכשיובטחו עניני הסודיות והאחריות המשותפת יוכלו לחזור. באותו ערב נחקיימה ישיבת המזכירות והסיעה בח"א שבה הסברתי מהו שורש המשבר והמסקנות שלי - וניתן לי חופש פעולה. ביום ג' 24.12.57 נחקיים חוויכות בכנסת ע"י לנדוי וטנה. באותו יום (אח"צ) נחקיימה ישיבת הממשלה והודעה שאתמחר, אבל הסכמתי לחכות עד ישיבת שניה של הממשלה. באותו יום פרסם למרחב מאמר ראשי "אוריינטציה על גרמניה".

ביום 25.12.57 ניסחתי הצעותי לסילוק המסבר ונפגשתי עם חס"מ ועם אח"ע. למחרת 26.12.57, הופיעה ב"למרחב" שטנת "חדובר" בשם "סודות בטחון לשימוש מפלגתי". ביום ו' 27.12.57 נפגשתי עם אנשי מפ"מ, ביום א' 29.12.57 עם הפרוגרסיבים, אח"ע ומפ"מ, וחבוקר, 30.12.57, הודעתי בישבנה הממשלה כי אניש לנשיא התפטרותי לא יאוחר מיום מחר.

אין כנות בדברי פלגי מפ"מ על שותפות פועלים - כי לא הייתה שותפות אמיתית, אלא השמצה הרדית. מלכתחילה הודעתי שאנו מקיימים לא ממשלה פועלים, אלא ממשלה חלוצית התאכזבתי. באח"ע ובמפ"מ יש חלוצים בניהם, ההפלגות אינן חלוציות, ובהופעותיהן החיצוניות הן אנטי חלוציות. ולכן לא נשאר אלא להתמסר.

הרצמלך דיבר בהתרשנות נגד ביטול השותפות. אליעזר שושני טען כי ימנע ברוח הצבא ע"י בטול השותפות, וההשמצה ההרדית תועיל רק לחירות. אורי ברנר אמנם אמר לי כי אנשי אח"ע אשמים, אבל לא חיבלו. עובדיה טען: או איחוד המועלים או חבלה הוא אבדן דרך, ואין להביא לידי משבר. כמה חברים חלקו על המפייסים. בהשוכתי ציינתי שאין וויכוח אם מוטב לקיים קואליציה של חמש המפלגות עד יולי 1959 - או להטיל עכשיו המדינה למערבולת של בחירות. כמו כן אין וויכוח אם רצוי לשחק אח"ע ומפ"מ בממשלה או לא. גם אין וויכוח אם 3 סיעות ערימות על 5 סיעות. השאלה היא: אם מותר להטות חברים כשיושבים אחס בממשלה או לא. אם מותר להצביע נגד החלטות הממשלה או להימנע - כשיושבים בקואליציה או לא? אם מותר לגלות סודות הממשלה ולהכשיל החלטות הממשלה כשיושבים בחוכה? אם יתכן גם לשכת בקואליציה וגם לפעול כאוטוויציה? און שחר לדברים על ממשלה פועלים -

כי כל השנים היה בממשלה רוב פועלים, רוב של מפלגתנו. ואין אנו זקוקים
לקרבות פועלית של שני פלגי מפ"מ. זוהי טענה למען כי הודות לפלגי מפ"מ
עלו השנה 70.000 עולים. כשהם היו באופוזיציה העלינו 700.000 עולים,
בנינו 400 ישובים חקלאיים וארגנו צבא למופת. ועם אליעזר שושני היה לי
וויכוח בימי מלחמת הקוממיות, כשהוא יחד עם אנשי מפ"מ הגין על קיום נפרד
של צבא פלמחי, ואילו לא הבטחתי אז צבא אחיד איני יודע אם אצא חיינו מביעים
עד היום.

לאחר חשבותי נחקבלה הצעהנו - חוצעה ע"י גיורא, מה אחד.

31.12.57, יום ג'

בבוקר ערכתי טופית מכתבי לנשיא, ובאחת את"צ נישתי לנשיא. חסברתי
לו בעל מה איך דכשנו נשק מצרפת, ומדוע ההנאי לקבלת ציוד היא מסירתם
בסוד ושמירת הסודיות, ואיך מחדק הקשר בין צרפת, גרמניה ואיטליה, וכי רק
משלשם נוכל להביא לקבל נשק, ונשק מסוים רק בגרמניה וצרפת המשותפים
בייצורו, ומסרתי לו מכתבי. לאחר שהודיע לי מה אמרו לו כל המסעות של הכנסת
הטיל עלי להקים ממשלה, רחבה עד כמה שאפשר, בכל אופן ממשלה שיש לה רוב
בכנסת. אמרתי לו כי רק אם יתברר עד יום ב' הבא כי אפשר להבטיח באופן
יעיל אחריות משותפת ושמירת סודיות - אקבל עלי התפקיד ואקים ממשלה אם
ביום ב' אוכל להציגה בפני הכנסת.